

Gerd Fredheim og Marianne Trettenes

LESEVIS START

LÆRERVEILEDNING

Hvordan jobbe med *Lesevis STA*

Veiledende samtale mellom lærer og elever. Læreren må hjelpe elevene inn i ulike teksttyper gjennom perspektiv som *lesingens hensikt, fagord og tekstens oppbygning*. Det handler om å venne elevene til hva som er nødvendig å gjøre *FØR, UNDERVEIS* og *ETTER* lesingen.

Korlesing og støttet lesing må anføres av læreren, fordi elevene trenger en modell for hvordan lesing *KAN* og *BØR* foregå. Gjennom høyt- og korlesing kan læreren vise hensiktsmessige lesemåter i forhold til ulike teksttyper. Korlesing er viktig for alle lesere, uansett leseferdighet, fordi det kan settes fokus på passe lesehastighet og intonasjon. I tillegg kan lesere som strever litt, oppleve tilhørighet og delvis mestring, ved å få delta i felleslesingen ut fra egne forutsetninger.

Spørsmålene legger opp til både reproduserende og reflekterende svar. Det vil si at noen spørsmål har svar som direkte finnes ett eller flere steder i teksten. Andre svar finnes bare delvis i teksten eller «ligger mellom linjene». Det er også spørsmål hvor svarene ikke finnes i teksten, men der elevene må bruke sine eksisterende kunnskaper på området, sett opp mot tekstens innhold.

«Til slutt...» er en oppsummering av det leste og lærte fra de tre tekstene tilhørende temaet. Dette kan gjøres både muntlig og skriftlig.

Liten skrift er stilet til læreren. Det er forslag, råd og tips til hvordan og hvorfor læreren kan gå frem for å drive leseopplæring med elevene.

TEMA 2 • LESE FOR Å LÆRE

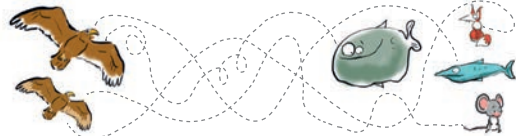
Denne siden har
• instruksjoner til læreren
• oppgaver til elevene

A SNAKKE OG LESE

1. Se på sirkelen til høyre på neste side. Hva skal vi tenke på når pila peker på «lære»?
2. Se på bildene. Hva tror dere teksten handler om?
3. Pek på overskriften. Den skal fortelle hva teksten handler om.
4. Øv på øveordene. Les dem sammen, hvert ord tre ganger.
5. Les teksten sammen tre ganger.

B OPPGAVER

1 Hva spiser ørnene?

2 Let i teksten. Sett ring rundt Ø og ø.

Jeg fant ____ Ø.

Jeg fant ____ ø.

3 Tegn ei ørn. Den skal ha store vinger. Den skal ha gult nebb.

12

Oppgavene trener elevene i å hente ut informasjon fra teksten. Disse gir læreren mulighet til å finne ut om elevene har forstått det de har lest. Oppgavene kan løses i klassefelleskapet, par- eller enkeltvis. Noen av oppgavene gir elevene innsikt i hvordan de kan tegne forskjellige dyr.

ART? – Overblikk for læreren

QR-kodene er lagt inn som hjelp i undervisningen. Ved bruk av smarttelefon eller nettbrett kan elevene se film som viser hvordan de kan tegne dyrene.

Lesingens hensikt er en figur som skal være med å bevisstgjøre elevene om hvilken type tekst de skal lese. Elevene må ta i bruk ulike lese måter når de skal lese for å *oppleve, lære* eller *gjøre noe*.

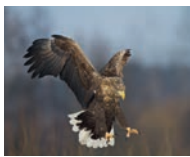
Øveord er fagord eller ord som kan være vanskelige å lese. Ordene kan inneholde dobbelt konsonant eller konsonantopphopninger (fl-, str-, -rt). Kunnskap om ord, altså språkets betydning, er viktig i elevenes læringsprosess. Øveordene trenes på før lesingen tar til, som en del av den *veiledende samtalen*. Hensikten er å forberede eleven, utvide ordforrådet og forenkle selve lesingen.

Tekstenes oppbygning kan variere ut fra tekst til tekst, men gjennom boken møter elevene gjentatte ganger

- *overskrift* (forteller hva teksten handler om)
- *illustrasjon eller bilde* (støtter og bekrefter det leste)
- *tekst til bilde*
- *øveord*
- *hensikten med lesingen*

Ørna har store vinger.
Ørna flyr.

Ørna har store klør.
Ørna jakter.

Øveord
vinger
nebb
spiser
andre
rovdyr

Ørna er et rovdyr.
Rovdyr spiser andre dyr.

Ørna har stort nebb.
Ørna spiser.

Ørna spiser fisk.

EN EKSTRA OPPGAVE

Se på bildene. Skriv om ørna. Skriv ord eller setninger. *Ørna har ...*

13

Ekstraoppgaven: Elevene bør ha egen skrivebok til å løse disse i. Alternativt kan de tegne og skrive på ark.

For ytterligere lesing, se følgende bøker på www.gan.aschehoug.no

Katt

Tekstnavn	Hensikt	Teksttype	Virkemidler	Øveord	Fagord
En katt	Lese for å <i>oppleve</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>katt</i> <i>søt</i> <i>grå</i> <i>liten</i> <i>har</i>	ører klør jakte mus minste største sirkler rektangler mindre
Katter	Lese for å <i>lære</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Bilde Tekst Øveord	<i>katter</i> <i>ører</i> <i>klør</i> <i>jakter</i>	
Katten leker	Lese for å <i>gjøre</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>katten</i> <i>leker</i> <i>med</i>	

LESEVIS

START

GAN Aschehoug

Tekstnavn	Hensikt	Teksttype	Virkemidler	Øveord	Fagord
Ørn på TV	Lese for å <i>oppleve</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>ørn</i> <i>stor</i> <i>fly</i> <i>høyt</i> <i>himmelen</i>	vinger nebb fisk rovdyr minste største sirkler firkanter
Ørna	Lese for å <i>lære</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	'Tegneserie'	Overskrift Bilder Tekst til bilder Øveord	<i>vinger</i> <i>nebb</i> <i>spiser</i> <i>andre</i> <i>rovdyr</i>	
Ørna jakter	Lese for å <i>gjøre</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>jakter</i> <i>fisk</i> <i>rovdyr</i>	

K-06

KOMPETANSEMÅLENE gjelder for alle tekstene i boken, inndelt etter fag.

Norsk:

Skriftlig kommunikasjon – trekke bokstavlyder sammen til ord

Skriftlig kommunikasjon – lese store og små trykte bokstaver

Naturfag:

Mangfold i naturen – gjenkjenne og beskrive noen dyrearter i nærområdet

Matematikk:

Tall – telle til 20, telle opp, sammenligne tall og uttrykke tallstørrelser på varierte måter, utvikle og bruke regnestrategier for addisjon og subtraksjon, halvere
Geometri – kjenne igjen og beskrive trekk ved enkle todimensjonale figurer i sammenheng med hjørner og kanter, samt sette navn på figurene etter disse trekkene.

Hund

Tekstnavn	Hensikt	Teksttype	Virkemidler	Øveord	Fagord
To fine hunder	Lese for å <i>oppleve</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>leker</i> <i>ute</i> <i>med</i> <i>hund</i> <i>hunder</i>	snute øre tunge pese klør pels
Hunden	Lese for å <i>lære</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Bilde-forklaringer	Overskrift Bilde Forklaringer til bildet Øveord	<i>tunge</i> <i>pese</i> <i>sliten</i> <i>grave</i> <i>klør</i>	minste største trekanter sirkler
Hundene	Lese for å <i>gjøre</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>løper</i> <i>lukter</i> <i>sover</i> <i>hunder</i>	

LESEVIS

START

GAN Aschehoug

Ugle

Tekstnavn	Hensikt	Teksttype	Virkemidler	Øveord	Fagord
Ei ugle	Lese for å <i>oppleve</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>er hjem hører langt ugle natta</i>	ule syn rovdyr største minste trekanter sirkler liten
Ugla	Lese for å <i>lære</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Bilde-forklaringer	Overskrift Bilde Forklaringer til bildet Øveord	<i>god godt hørsel krype under om rovdyr</i>	
Uglene	Lese for å <i>gjøre</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>uglene de lange jakter natta</i>	

K-06

DE GRUNNLEGGENDE FERDIGHETENE gjelder for alle tekstene i boken.

Lesing:

Lese enkle tekster med sammenheng og forståelse
Bruke enkle lesestrategier

Regning:

Kunne tolke og forstå matematisk informasjon.
Bruke symbolspråk og matematiske begrep.
Evne å bruke ulike strategier

Skrijving:

Systematisk arbeid med bokstavkunnskap og ord
Bruke naturfaglige begreper
Beskrive og forklare en tankegang
Benytte matematiske uttrykk og symboler

Muntlig:

Ha evnen til å lytte og tale
Være med i samtaler
Drøfte løsningsstrategier med andre
Bruke fagord

Hai

Tekstnavn	Hensikt	Teksttype	Virkemidler	Øveord	Fagord
Bok om hai	Lese for å <i>oppleve</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>bok</i> <i>hai</i> <i>for</i> <i>lever</i> <i>havet</i> <i>bilder</i>	havet hai finner gjeller rovdyr minste største
Haien	Lese for å <i>lære</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Bilde Tekst Øveord	<i>svømmer</i> <i>finner</i> <i>sitter</i> <i>ryggen, balanse</i> <i>fart</i> <i>gjeller</i>	trekanter sirkler liten i forhold til stor i forhold til
Haienr	Lese for å <i>gjøre</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>svømmer</i> <i>god</i> <i>godt</i> <i>fart</i> <i>de</i>	

LESEVIS

START

GAN Aschehoug

Piggsvin

Tekstnavn	Hensikt	Teksttype	Virkemidler	Øveord	Fagord
<i>Et dyr i hagen</i>	Lese for å <i>oppleve</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>de</i> <i>det</i> <i>hagen</i> <i>piggsvin</i> <i>pigger</i> <i>mange</i>	pigger snute bein mark biller mus rovdyr
<i>Piggsvin</i>	Lese for å <i>lære</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	'Tegneserie'	Overskrift Bilder Tekst til bilder Øveord	<i>pigger</i> <i>tykke</i> <i>stive</i> <i>forsvar</i> <i>vinteren</i> <i>våkner</i>	største minste trekanter sirkler halvparten liten i forhold til stor i forhold til
<i>Piggsvinet</i>	Lese for å <i>gjøre</i> Repetere lesing av - hel tekst - øveord Lese i kor	Kontinuerlig tekst	Overskrift Illustrasjon Tekst Øveord	<i>de</i> <i>er</i> <i>med</i> <i>andre</i> <i>og</i>	